

# Kirjattuja vaihteita

## Vastuu huomisesta

Myers, Norman

### Gaia — elävä maapallo

Suom. Eeva Simola. Weilin & Göös, Helsinki 1990. 272 s.

Gaia on oivallinen teos maailman nykytilanteesta. Kirjassa on valtavansti tietoa maapallon ongelmista. Hyvän hakemiston avulla tieto myös löytyy helposti.

Aluksi kerrotaan maapallon resursseista, maasta ja merestä. Sitten esitellään tietoa ihmiselämän perustekijöistä: energiasta, makeasta käyttövedestä, mineraaleista, ihmisten ympärilleen syyttämistä myrkyistä ja jätteistä.

Jokainen asia analysoidaan: ensin esitellään nykyinen tilanne, sitten ongelmat, ja lopuksi paneudutaan ratkaisumalleihin. Loogista ja helppoluukuista tekstiä tukevat sadat kartat, diagrammit, piirroset, taulukot ja kuvat.

Voimmeko oppia menneisyydestä ja oppia hoitamaan ympäristöämme? Ehkäpä, jos opimme ymmärtämään kaikkien elävien olentojen välistä herkästi haavoittuvaa vuorovaikutusta ja riippuvuutta. Toivottavasti Englannissa jo 1985 ilmestynyt Gaia kannustaa lisääntyvään, maapallon laajuiseen keskusteluun tulevaisuudestamme.

Alvin Toffler

### Suuri käänne

Uudessa kirjassaan (Otava 1991) Alvin Toffler hahmottaa globaalisti, mutta myös yksityiskohtiin keskittyen tulossa olevaa kolmatta maailmankautta, uutta varallisuuden luomisen järjestelmää, johon olemme jo osittain siirtyneet.

Lihassoiman ja materian käsittelyn sijaan ratkaisevaksi

#### ALVIN TOFFLER

on aikamme johtavia tulevaisuudentutkijoita, jonka teoksia luetaan jo yli 50 maassa. Hänen arviohinsa ja ennustuksiinsa ottavat kantaa valtioiden johtajat idässä ja lännessä ja ne ovat vaikuttaneet koko aikalaisajatteluun.

Suomeksi ovat ilmestyneet aikaisemmin teokset Hätkähdyttävä tulevaisuus ja Tulevaisuus on lähellä, jotka myös meillä herättivät poikkeuksellisen vilkkaan ja kiivaan julkisen ja yksityisen keskustelun.



tuotannon ja vaihdannan tekijäksi on tullut tieto, ihmismielen sisältö. Samalla uudet välineet, tietokoneet ja televerkot, ovat muuttaneet talouden »supersymboliseksi». Myös raha on saamassa kokonaan uuden muodon.

Tekniset keksinnöt ja niiden varaan rakentuva tietoon pohjautuva talousmuoto aiheuttavat suuria vallan siirtymiä talouselämässä, yhteiskunnassa ja politiikassa.

Entiset vallan pylvää horjuvat. Valta siirtyy suurvaltojen sisällä ja niiden välillä, liittoutumisissa ja puolueettomissa maissa. Pohjoisen ja Etelän suhteet muuttuvat, mutta Etelässäkin on edessä uusjako. Mahdollisuuksien rajoissa on sekin että valoisan tulevaisuuden sijasta edessämme on pimeiden vuosisatojen paluu.

»Suureen käänteeseen» huipentuu 25 vuoden työ, jonka tavoitteena on ollut niiden hämmästyttävien muutosten selittäminen, jotka johdattavat meidät 2000-luvulle. Tämä on kolmas ja viimeinen osa trilogiaan, jonka aikaisemmat osat ovat »Hätkähdyttävä tulevaisuus» ja »Kolmas aalto» ja joka on nyt valmis.

Kukin näistä kolmesta kirjasta on luettavissa itsenäisenä teoksena. Yhdessä ne kuitenkin muodostavat älyllisesti johdonmukaisen kokonaisuuden. Niiden keskeisenä aiheena on muutos — se, mitä ihmisille tapahtuu, kun heidän koko yhteiskuntansa muuttuu hyvin nopeasti täysin uudeksi ja tuntemattomaksi.

Tulevaisuutta ei voida »tietää» sillä tavoin, että se olisi täsmälleen ennustettavissa. Elämä on täynnä surrea-

listisia yllätyksiä. »Kovimmiltakin» näyttävät mallit ja numerotiedot perustuvat usein »pehmeisiin» oletuksiin, etenkin kun on kysymys ihmisistä koskevista asioista. Lisäksi näiden kirjojen nimenomainen aihe — nopeutuva muutos — vanhentaa niihin sisältyvät yksityiskohdat nopeasti. Tilastotiedot muuttuvat. Uudet tekniset menetelmät syrjäyttävät entiset. Poliittiset johtajat nousevat valtaan ja kukistuvat. Kun me etenemme huomispäivän tuntemattomaan maahan, yleispiirteinen ja epätäydellinen kartta, joka tarvitsee tarkistuksia ja korjauksia, on kuitenkin tyhjää parempi.

Trilogian jokaisen osan perussuunnitelma on erilainen, mutta ne ovat yhdistettävissä toisiinsa, ja ne kaikki perustuvat asiakirjatietoihin, tutkimuksiin ja reportaaseihin monilta eri elämäntilanteilta ja monista maista. Niinpä esimerkiksi valmistellessaan tätä teosta Toffler ja hänen vaimonsa pyrkivät tutkimaan valtaa sekä huipulla että yhteiskunnan syvyyksissä.

Kirjan tekijät saivat tilaisuuden tuntien mittaisiin keskusteluihin Mihail Gorbatšovin, Ronald Reaganin, George Bushin, useiden Japanin pääministerien ja monien muiden maailman »mahtavimpiin» kuuluvien miesten kanssa.

Henkilökirjon toisessa päässä kirjoittajat tapasivat yhdessä tai erikseen hökkeliä sukkaista eteläamerikkalaisessa »kurjalistonkaupungissa» ja elinkautista tuomiota kärsiviä naisvankeja — kumpaakin ryhmää varmasti pidetään maailmassa alistetuimpiin kuuluvana.

Lisäksi Tofflerit keskustelivat valankäytöstä pankkimiesten, ammattiyhdistysaktiivien, yritysjohtajien, tietokoneasiantuntijoiden, kenraaleiden, Nobelin palkinnon voittaneiden tiedemiesten, öljymagnaattien, lehtimiesten ja useiden maailman suurimpiin kuuluvien yhtiöiden huippujohtajien kanssa.

»Suurta käännettä» voidaan pitää hyödyllisenä, nautittavana ja valaisevana lukukokemuksena.